

Universitaris amb al·lèrgia tecnològica

JOSÉ GARCÍA MONTALVO

Professor del departament d'economia i empresa. Universitat Pompeu Fabra

Durant la segona meitat dels anys 90 molts economistes acadèmics van estudiar l'anomenat premi universitari. L'augment de la bretxa salarial entre graduats universitaris i la resta dels treballadors va fer córrer rius de tinta en les revistes especialitzades.

L'explicació més generalitzada d'aquest premi universitari era que el progrés tecnològic generava un biaix cap a la contractació de treballadors amb alts nivells educatius. Com que la demanda era més gran que l'oferta els salaris dels universitaris creixien més ràpidament que els salaris de la resta dels treballadors. Robert Reich, que va ser ministre de Treball en temps de Clinton, parlava d'una enorme demanda d'"analistes simbòlics" per referir-se als graduats universitaris.

Des de la punxada de la bombolla tecnològica s'ha produït el fenomen contrari: el premi salarial dels graduats universitaris està disminuint. Als Estats Units ja s'observava amb claretat que la recuperació sense creació d'ocupació (*jobless recovery*) dels últims mesos no està sent gaire favorable per als interessos dels universitaris. Algunes dades ho confirmen: el percentatge d'univer-

sitaris de més de 25 anys que tenen una ocupació era del 76% el 2003, mentre que el 2000 era del 78%. Si ens referim al grup d'edat entre 25 i 35 anys la caiguda ha estat fins i tot més gran: del 87% el 2000 fins al 84,1% el 2003. Aquest és el nivell més baix en els últims 25 anys. A més, els universitaris estan entrant en la desocupació de llarga durada a un ritme més ràpid que cap altre grup educatiu.

Els problemes es concentren especialment en les carreres relacionades amb la nova economia i amb la informàtica, l'enginyeria elèctrica i electrònica i les telecomunicacions. La desocupació dels graduats en informàtica als Estats Units arriba al 5,2%, el percentatge més alt des que es recopila aquesta dada. Els enginyers elèctric també es troben en el nivell de desocupació més alt dels últims

20 anys, el 6,2%, mentre la desocupació general és del 6%.

Els motius d'aquestes taxes d'atur són fonamentalment tres: les millores en els sistemes informàtics estan reduint les necessitats de tècnics, igual que la introducció de maquinària va eliminar molta mà d'obra durant les revolucions industrials dels segles passats.

En segon lloc la recent obsessió de les empreses per reduir costos ha colpejat amb força els treballadors més cars. Finalment, la globalització ha estès la competència als serveis i, en particular, als tècnics en telecomunicacions i informàtica. En l'última columna ja comentava que molts treballs d'enginyers de software als Estats Units estaven sent subcontractats a empreses de l'Índia.

Lògicament, l'evolució del mercat de treball està tenint una important reper-

cussió en la demanda de carreres per part dels universitaris. Per exemple, els estudiants matriculats en cursos d'informàtica han disminuït un 23 per cent en un any a les universitats dels Estats Units i el Canadà. La situació és tan dramàtica que fins i tot Bill Gates ha fet recentment un *tour* per les universitats nord-americanes més importants promocionant els estudis universitaris d'informàtica.

Segons les seves pròpies paraules, la por de no trobar feina o de perdre-la és la causa, però els estudiants s'estan precipitant.

A Espanya també s'observa un fenomen similar, especialment en la demanda de carreres com ara telecomunicacions. No obstant això, no hi ha dubte que totes aquestes carreres tenen, a llarg termini, un futur excel·lent. El que passa és que la tradicional al·lèrgia dels estudiants a les matemàtiques i la lògica sembla que només se supera amb una diferència salarial enorme.

Esperem que, un cop el nou govern elimini la religió com a assignatura obligatòria, es dediqui més temps a les ciències i les matemàtiques en el currículum escolar per superar aquestes al·lèrgies, que tan elevat cost poden tenir a llarg termini.